

Manuel Forcadela*

Nove poemas novos e unha (auto)poética

(Auto)poética

Por veces escribir é case como estar
Sentado a unha xanela dunha rúa da alma
Escoitando os murmurios das voces dos que pasan.

Ao lonxe chega un barco ou séntese o bater
De palmas duns aplausos. Despois unha ambulancia.
Un libro que perdín e que agora retoma
O seu voo misterioso entre os fumes da tarde.
A oitava sinfonía do austríaco Bruckner.
O pranto dun mociño. Unha radio distante.

E todo entre unha néboa remota que esvaece
As árbores incertas, os nítidos contornos.

(*) Manuel Santiago Fernández Álvarez, naceu en Forcadela-Tomiño no ano 1958. Fixo os primeiros cursos de Filoloxía no Colexio Universitario de Vigo para despois licenciarse en Filoloxía galego-portuguesa pola Universidade de Santiago de Compostela, onde, así mesmo, se doutorou nesta especialidade cunha tese sobre Eduardo Pondal. É Catedrático de Lingua e Literatura galegas no Instituto vigués de A Guía, ademais de poeta, narrador e ensaísta. A súa bibliografía ata o de agora é a seguinte. Poesía: *Ferida acústica de río*, (Premio Celso Emilio Ferreiro do Concello de Vigo en 1981), Vigo, 1982; *O regreso das ninfas*, Vigo, 1985; *El regreso de las ninfas*, Madrid, 1992; *O varredor en outono*, (Premio Leliadoura de Poesía), Barcelona, 1987; *Nausícaa*, Carpeta con catro poemas do autor e tres gravados de Laxeiro, tiraxe de 65 exemplares numerados e asinados, Baiona, 1992; *Profecía*, Lugo, 1993. Novela: *Paisaxe con muller e barco* (Premio Manuel García Barros do Concello da Estrada), Vigo, 1990; *Sangue sobre a neve*, Vigo, 1990; *Sang damunt la neu*, Barcelona, 1992; *Barato, barato*, Vigo, 1991; *Fóra de xogo*, Vigo, 1993; *A armada invencible*, Vigo, 1996; Relatos: *Contos interromptos*, Vigo, 1992; *Anxélica*, Vigo, 1994; *A equipaxe do azar*, Santiago de Compostela, 1994. Ensaio: *A harpa e a terra. (Unha visión da poesía lírica de Eduardo Pondal)*, Vigo, 1988. Estudos e edicións: *Eduardo Pondal, Poesía*. Edición crítica, prologada e anotada, Vigo, 1988; *Guía de lectura de A Esmorga*, Vigo, 1991. *Manual e Escolma da Nova Narrativa Galega*, Santiago de Compostela, 1993; *A poesía de Eduardo Pondal*, Vigo, 1994; *Guía de lectura de Á lus do candil*, Vigo, 1997. É responsable da páxina literaria *O Ximnasio de Academo* (www.ctv.es/USERS/mforca/home.htm).

Por iso o que dispoño na lúa do papel,
Na pátina xelada das neves inda intactas
Non é máis que un rumor, un escuro bruar
Do vento que se alonga traéndome eses ecos.

Así que non son eu, nin outro que puidese
Formar parte de min, tocar a miña lira,
Aquel que agora ensaia no ritmo deste son
Un tema xa cantado, unha idea xa escrita,

Senón unha distancia que acaso levo dentro:
Un neno que se afasta, asubiando, da casa.

Ah, maldito país

Ah, meu país,
Meu maldito país.
E pensar que che entreguei o mellor da miña vida
Para só recuperar froitas murchas e fracasos.

Para sempre arriarei do meu peito a túa bandeira.

Debaixo desta sombra de amenas ameixeiras

Debaixo desta sombra de amenas ameixeiras
Onde outrora soaban as trompetas do triunfo
Na miña mocidade
E os vellos percorrían o límite dos anos
Cangados cos desposos da vida e dunha guerra
Perdida contra o fascio,
Está, suxeita a un fío que as Parcas non cortaron,
A imaxe dunha tarde, a luz doutro verán.

E nela vive aínda,
Prendida aos avatares do tempo e a tristeza,
Un eco de ter sido feliz no altivo goce
Dos anos máis primeiros.

O céspede non garda sinais dese esplendor.
Tampouco entre as madeiras do vello cabanón
Se advirte algún vestixio.
Mais eu, que levo aínda, na sombra do meu corpo,
O eclipse e a negrura de vellas luces níveas
Relembro eses momentos.

Acaso é fantasía, exceso de querer
Arrincarlle ao devalo dos meses un brillo
Que nunca lle foi propio.
Ou pode que, en verdade, non sexa máis que un soño,
Sedimento incesante de esquecidas visións
Que agora se incorporan,
Simulacro do olvido ou engano da morte.

Por moito que me afaste do tempo e do lugar,
Por máis que se esvaeza
O signo deses anos, o espello no que miro,
A imaxe non se murcha, intacta me aparece,
inerte, solitaria,
formando os alicerces daquela miña vida,
da vida que aínda agora se mostra e me mantén.

O tempo que derruba murallas imperiais
E prende nos palacios lumeiras insaciáveis
Xa sabe que o meu canto perdeu a plenitude
Dos días clausurados, das épocas gloriosas.

Mais sinto que esa perda non fire nada en min
Senón que se culmina con outras experiencias,
Imaxes que aínda brotan do pano da distancia,
Cabalos e navíos, e árbores na tarde.

Por iso estou tranquilo, deitado a sestar,
O Miño derrubando a umbría das súas augas
No límite impreciso dalgún salgueiro vello,
Agosto culminado no centro do horizonte.

De todo canto poida gardar deste traxecto

De todo canto poida gardar deste traxecto,
Retratos, planos, cartas, epístolas, roteiros,
Ou búxolas, compases, bitácoras, trebellos,
Dareiche en gratitude tributos de silencio,

Dispendios de orfandade, abonos de desterro,
E ondas que arrincaron dalgún antigo vento
Despoxos de naufraxios, tempestades de inverno.
Que non leva equipaxe o vello viaxeiro.

Que se algo en min pervive dos cruzados desertos
Será esa luz de olvido, o desamparo eterno,
Mais nunca o verde oasis, xamais o limpo espello

Das augas encontradas, dos torrentes secretos.
Que nisto está a beleza do tránsito, do éxodo:
Na néboa desa gándara inmensa do baleiro.

Dos gregos aprendín que ríos e regatos

Dos gregos aprendín que ríos e regatos
Son deuses que abandonan por veces os seus pazos
E gozan con vagar camiños e meandros,
Regueiros e fervenzas, torrenteiras e saltos.

Así que non me enganas, oh Miño derrubado
No límite do inverno, alá no fin de Marzo,
Que sei que te apresuras, que sei que vas de paso,
A ollar polas ribeiras, nas árbores dos campos,

A dádiva de Abril, os galanos de Maio.

As chaves ferruxentas dalgunha casa vella

As chaves ferruxentas dalgunha casa vella
Que ignoran cantos séculos sulcaron a súa pel
Regresan para abrimme a porta do verán.

Son formas dubidosas de antiga artesanía,
Metais que se forxaron nun molde xa perdido
E andaron entre mans de ancestros venerables.

Posuíron os segredos de noivas e de mortos
Tronzados por un vento funesto de invernía
E foron agachadas en cestos de tristeza.

Cantaron os camiños nos petos doutros homes
E sempre regresaron en forma de segredo:
Un veo que se descorre e funda no interior

As chamas acendidas na pedra da lareira,
Os leitos de albo liño, as brancas almofadas,
O fume que xa ascende do ferro da cociña.

Son signos imprevistos, estraña alegoría,
un trazo que aínda marca a forma de chegar
Ao centro dunha estirpe, ao pozo da familia.

Por iso gardan dentro da alma do metal
A música esquecida, a ignota proporción
Que ordena e que asenta, que instaure, que fixa.

Agora que xa somos anacos dunha historia

Agora que xa somos anacos dunha historia
E temos na mirada vestixios de vivir,
Fendidos moitos soños, quebradas esperanzas,
É tempo xa de entrarmos no templo da derrota
A ornar coas nosas flores os deuses abatidos
Nas longas batallas do olvido e o espolio.

A eles cabe darlles aquilo que aínda somos,
As luces derradeiras da nosa mocidade.
E deles recibir insignia e cerimonia
Dos anos esgotados, dos meses xa corruptos.
Por ver se na divisa dos cánticos frustrados,
No emblema das baladas inútiles e tristes,
Existe algunha luz, un lóstrego que arda.

Pois acaso na estéril ebriedade do triunfo,
Nos fastos da victoria, nos loureiros do aplauso,
Xa toda apoteose é signo de devalo,
A marca que sinala o ascenso doutro século
E o linde dun espacio fendido para nós.

Así que, recollendo as nosas soidades,
As roupas máis espidas da nosa melopea,
Os vómitos e as feces dos grandes banquetes,
Fiquemos na orfandade do puro desabrigo
Sen outras equipaxes que o tempo derrubado.
Os bártulos e os trastos, enseres e trebellos
Do oficio de cantar ardendo nunha pira.

Pois queren estes deuses sublimes do fracaso
Que aqueles que gañaron na sombra do vivir
A umbría imprecisa dun lóstrego branco
Regresen da conquista feridos por un voo,
Mancados xenerais, abatidos soldados.

Últimas palabras

Non sei por que razón. Non tiña algún motivo.
Mateina como mata o sol cando se deita
Á tarde derrubada no fondo do horizonte.
Foi algo xa previsto. Nin ela protestou.

Craveille a faca enteira no centro do seu ventre
E logo olloume triste coa vista xa embazada
O sangue a derramarse, pingando sobre o asfalto.
E xente que gritaba, ruídos de ambulancia.

Así que non o nego. Eu son o criminal.
O único asasino. Merezo ter castigo.
Merece ser vingado un acto tan inútil.

Mais ¿podo confiarvos aínda outro segredo?

Segundo ía perdendo a vida e o silencio
Chegaba para encher aquilo que antes era
Lugar para a beleza e templo para o canto
Beixoume a man que fora a arma do destino

E quixo que a abrazase, que a nosa despedida
Selase para sempre o tácito contrato
Que liga amor e morte, estima e agonía.
Que xunta as dúas paixóns sublimes e as confonde.

Por iso non fuxín e quixen entregarme.

Podedes, pois, agora formar o pelotón.

Mal poden os poetas finxirse posuidores

Mal poden os poetas finxirse posuidores
Dun canto que, ademais de inútil, é alleo
Se todo é resonancia, retumbo, imitación,
E nada lles pertence. Que todo foi escrito.

Así que na fatiga de ter que percorrer
Con outras carruaxes a mesma vella senda
Son poucos os que encontran un novo manancial,
A fonte da que brota escura luz de espello.

Por iso non choremos. O tempo escollerá
As páxinas de gloria, as follas de ignominia
Que sexan merecentes da incerta redención,
De entrar no santuario das almas que nos lean.

Se aínda no porvir o oficio de cantar
Consegue ser cinxido coa estúpida coroa
Que agora mal conserva, felices sexan eles.
Que brinden se están vivos. A morte non espera.

Monumentalia

Adornan ese templo estátuas dunha deusa
Cos brazos xa fendidos
E pode que no branco do mármore perquire
Un eco daquel tempo, un soño que regresa.

As rosas non están.
Murcharon nalgún mes dun ano doutro século.
E foron consumidas por ventos e xiadas.
Deitaron a súa cor
Na terra que rodea columnas en ruína.
E nunca máis se soubo daquel vermello claro,
Daquela opacidade,
Do tacto doutra chuvia nas pétalas gloriosas.

Os vellos constructores, os soberbios artistas
Que ergueron este pórtico sen dúbida ignoraban
Que un día o seu esforzo
Tería a recompensa duns ollos admirados,
Da cámara centrada en tanta destrucción.

Asombra este esplendor,
Este voo da materia culminada nas formas
Dos altos capiteis, das pedras espalladas.
E a pesar do baleiro que enche a devacle,
O sublime desastre está en pé e manifesta
Unha longa vontade
Un desexo de ser.